

DE
DE SCHADUW
VAN VERMEER

Jeroen Windmeijer

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC* om verantwoord bosbeheer te waarborgen. Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2023 Jeroen Windmeijer
Omslagontwerp: Villa Grafica
Omslagbeeld: © Shutterstock; © Adobestock
Foto auteur: © Eelkje Colmjon
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1363 3
ISBN 978 94 027 6940 1 (e-book)
NUR 305
Eerste druk oktober 2023

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

Fabian

Pater Ignatius Kempers kwam moeizaam schuifelend de recreatieruimte binnen. Hij hield zich aan zijn rollator vast alsof het een reddingsboei was.

Zijn gezicht lichtte op toen hij Fabian de Ligt zag. ‘Ah, daar ben je!’ riep hij met een verrassend luide stem, die Fabian niet bij zijn breekbare lichaam vond passen.

‘Ja, daar ben ik!’ riep Fabian geheel ten overvloede terug.

Fabian liep met grote passen naar de pater toe, zodat die niet de hele afstand tussen hen hoefde te overbruggen.

Ze schudden elkaar de hand. Die van Ignatius voelde bijzonder broos aan, alsof die bestond uit losse botjes die nog maar net door het strakgespannen vel bijeen werden gehouden. Zijn huid werd getekend door een onregelmatig patroon van ouderdomsvlekken.

‘Laten we naar mijn kamer gaan,’ stelde Ignatius voor. ‘Dat praat toch wat fijner dan in deze recreatieruimte. Hier heb ik altijd het idee dat ik in een bejaardensoos zit.’

Fabian schoot in de lach.

Maar dat is dit in feite toch ook?

Hij keek om zich heen en begreep wat Ignatius bedoelde. De ruimte was ingericht met tientallen ronde tafeltjes, bedekt met fleurige tafelkleedjes en opgeleukt met bloemstukjes van plastic bloemen, telkens vier stoelen eromheen. Het was er zeer licht door de grote tl-bakken, en aan de mosterdgele muren hingen verschillende lijsten met abstracte, kleurrijke afbeeldingen. Het was alsof de tijd er vijftig jaar stil had gestaan.

Zonder Fabians reactie af te wachten keerde Ignatius zich om en bewoog zich in de richting van de balie. ‘Ik zal je naam even op de bezoekerslijst zetten,’ zei hij.

De oudere dame die er zat, reikte hem een pen aan.

‘Dit is mijn oud-leerling,’ zei hij tegen haar. Er klonk iets van trots door in zijn stem, alsof hij wilde zeggen: ik ben nog niet vergeten!

De vrouw knikte vriendelijk. ‘Wat fijn, meneer Kempers. U moet wel een heel geliefde docent zijn geweest als ze u nog altijd op komen zoeken.’

Fabian wilde zeggen dat hij geen oud-leerling was, maar besloot hem dit moment te gunnen. In het voorbijgaan wierp hij een blik op de gastenlijst en zag dat hij als ‘Victor van Atten’ stond vermeld.

Ach, hij denkt dat ik Victor ben...

‘Maar ik heet helemaal geen Victor,’ fluisterde hij tegen de dame. ‘Dat is een andere geschiedenisdocent op onze school, waar de pater ook les gaf vroeger. Victor is wél zijn oud-leerling.’

Ze glimlachte vergoelijkend. ‘De pater is een beetje verstrooid soms,’ zei ze. ‘En zoveel bezoek krijgt hij niet, dus ik zou het gewoon maar zo laten.’

Toen Fabian zijn collega Victor vanmorgen had verteld dat hij pater Ignatius ging bezoeken, had die hem nog op het hart gedrukt dat hij de hartelijke groeten aan hem over moest brengen. Maar dat kon Fabian nu niet meer doen.

Het was nog een aardig stukje lopen naar zijn kamer, die in een aparte vleugel van het verzorgingshuis lag. Dit deel werd verhuurd aan de jezuïetenorde en was bestemd voor de paters die om wat voor reden dan ook niet meer in hun eigen leefgemeenschap konden wonen.

Een sterfhuisconstructie...

Ignatius opende de deur van zijn kamer met een pasje dat aan een koord om zijn nek bungelde. Een verstikkende warmte kwam Fabian tegemoet. Het moest er minstens vijfentwintig graden zijn.

Op de achtergrond klonk het sonore klokgelui van de Oude Kerk, die ingeklemd lag tussen de Oude Delft en de Voorstraat, twee grachten in het centrum van Delft. De toren van de kerk stond een kleine twee meter uit het lood en daaraan dankte de kerk haar bijnaam ‘Scheve Jan’.

Er was een eenvoudig keukentje zonder fornuis. Op het opgeruimde aanrecht stonden een koffiezetapparaat en een waterkoker.

Ignatius plofte neer in een van de twee fauteuils die schuin tegenover elkaar stonden met een ronde salontafel ertussen. Voor het raam stond een ziekenhuisbed, compleet met een stang en een hengel, dat zachtjes heen

en weer schommelde. Naast het hoofdeinde was op de muur een intercom met een grote rode knop bevestigd waar een bordje ALARM boven hing.

Het had iets intiems, vond Fabian. Het was toch alsof je in iemands slaapkamer zat.

Maar verder had de kamer meer weg van een kleine bibliotheek. Tegen alle wanden stonden plafondhoge boekenkasten, tot de nok toe gevuld met boeken. Zelfs op de grond lagen stapels boeken en dikke pakken papier, bij elkaar gehouden door postelastieken.

‘Even bijkomen, hoor,’ zei Ignatius. Hij pakte een zakdoek en veegde zijn bezwete voorhoofd af. Op zijn ingevallen wangen was een lichte blos ontstaan. Met een zekere verwachting keek hij Fabian vanachter zijn brillenglazen aan.

‘Zal ik even koffie voor ons zetten?’ stelde Fabian voor.

‘Wat een uitstekend idee, Victor,’ zei Ignatius. ‘Vergeef me mijn ongastvrijheid... Je vindt alles wat je nodig hebt in de keuken.’

Terwijl Fabian koffiezette, pakte Ignatius een stapel A4'tjes van de salontafel. ‘Ik weet even niet meer precies waarvóór je bent gekomen,’ zei hij. ‘Maar dít krijg je niet.’

David

‘Ik ben niets, ik weet niets, ik kan niets... Ik ben niets, ik weet niets, ik kan niets.’

Renske Manting, algemeen directeur van het Museum Valse Kunst in het Drentse dorpje Vledder, bewoog haar hoofd langzaam van links naar rechts. De genodigden voor de speciale tentoonstelling over Han van Meegeren stonden in een halve cirkel om haar heen. Het was alsof ze met ieder van hen persoonlijk oogcontact wilde maken.

‘Ik bén niets, ik wéét niets, ik kán niets...’ herhaalde ze haar woorden nog maar eens. ‘Stel je voor dat je vader jou als kind dwingt om deze woorden voor straf op te schrijven, niet tien regels, maar wel honderd regels, tweéhonderd regels. En dat niet één of twee keer, maar tientallen keren... Wat dóét dat met een kind?’ Ze sloot kort haar ogen en schudde haar hoofd.

Jonathan Hansen – dat was de naam waarmee David zich had opgegeven voor de feestelijke opening – voelde een enorme ergernis in zich opkomen. Het was hem allemaal iets te teatraal, al begreep hij heel goed wat ze bedoelde.

Renske nam de tijd om een lok van haar lange, grijze haar uit haar gezicht weg te vegen. Ze herschikte de bonte omslagdoek van wol die kleur gaf aan haar verder geheel zwarte kleding.

David vond dat ze met haar elegante uitstraling en haar keurige dictie meer thuishoorde in Amsterdam Oud-Zuid dan hier; ze straalde oud geld en adel uit. Hij berispte zichzelf onmiddellijk vanwege zijn randstedelijke arrogantie.

‘Maar dit was wel het lot van de kleine Han,’ ging Renske verder. ‘Han van Meegeren, de man achter wiens naam meestal onmiddellijk het woord “meestervervalser” klinkt. In dat opzicht is het natuurlijk niet meer dan

passend dat wij in ons Museum Valse Kunst uitgerekend naar hem een zaal hebben vernoemd. Met deze bijzondere, kleine tentoonstelling willen wij – wil ik – ergens toch ook een lans breken voor de kúnstenaar Han van Meegeren.’

David knikte instemmend.

‘Zonder al te dramatisch te doen en zonder hem al te zeer als een tragische figuur af te schilderen...’ Een beleefd gelach klonk op. ‘...kunnen we, denk ik, toch wel stellen dat het lot van Van Meegeren wat treurig is geweest. Het begon al in zijn vroege jeugd toen hij bij zichzelf een enorme passie én een buitengewoon talent voor tekenen en schilderen ontdekte. Zijn vader, zeer hardvochtig en streng, moest echter helemaal niets hebben van de kunstzinnige aspiraties van zijn zoon. Een man, een kóstwinner, behoorde met fatsoenlijk werk zijn brood te verdienen en zich niet bezig te houden met zoiets vaags als schilderen. Dat was iets voor bohemiens die in de grote stad een liederlijk leven leidden met veel wijn, vrouwen en gezang.’

Alsof het zo was afgesproken, kwamen er op dat moment twee jonge vrouwen binnen met dienbladen vol goedgevulde glazen rode en witte wijn en longdrinkglazen met sprankelend bronwater en vruchtensap, die uitnodigend tegen elkaar aan tinkelden.

Renske pakte zelf als eerste een glas rode wijn, nam een slokje en praatte verder, terwijl de twee dames rondgingen. Door de kleine ruimte die de grootte had van een klaslokaal, volgde bij de genodigden een ingewikkelde choreografie van passen vooruit, achteruit en opzij om plaats voor elkaar te maken.

‘Maar het bloed kroop bij de kleine Han waar het niet gaan kon. Wanneer hij maar kon, tekende en etste hij, schilderde of aquarelleerde hij, maakte hij schetsjes, opzetten voor nog te maken schilderijen... Op zijn kamer, op school, op weg naar huis, bij zijn beste vriendje thuis wiens vader kunstschilder was... Vanwege de weerstand van zijn vader moest Han dit in het verborgene doen. En áls zijn vader zijn zoon dan betrapte, dwong hij hem niet alleen het door hem gemaakte werk te verscheuren, maar ook eindelijk die strafregels te schrijven: ik ben niets, ik weet niets, ik kan niets...’

Ze nam nog een slokje van haar wijn, velen volgden haar voorbeeld. Ook David dronk van zijn bronwater, waarbij het borrelende koolzuur kleine druppeltjes op zijn gezicht deed spatten. Hoewel het water hem in de mond was gelopen bij het zien van het glas wijn, had hij er bewust voor gekozen dat niet te nemen.

Helder blijven...

‘Vader Van Meegeren dwong zijn zoon zich bij de Technische Hogeschool Delft in te schrijven voor de studie Bouwkunde. Maar u begrijpt: een zo sterke innerlijke drang laat zich niet onderdrukken – niet voor altijd in elk geval. Han brak zijn studie af, volgde zijn hart en ging schilderen, maar dat bracht hem niet het levensgeluk waarop hij had gehoopt.’ Ze pauzeerde even voor een dramatisch effect. ‘Over Han van Meegeren, geboren in 1889, wordt wel gezegd dat hij eigenlijk een eeuw te laat ter wereld kwam, of misschien zelfs wel twee eeuwen te laat. Zijn traditionele schilderstijl en zijn voorkeur voor landschappen, portretten en stillevenen waren aan het begin van de twintigste eeuw compleet achterhaald. Het was de tijd van de abstracte kunst, van het dadaïsme, het kubisme en het expressionisme, de surrealistische experimenten met andere kleuren, vormen en onderwerpen. Denk aan mensen als Piet Mondriaan, Theo van Doesburg, Pablo Picasso, Henri Matisse en Kazimir Malevitsj. En daar kwam onze Han met zijn levensechte hertje aanzetten... Hij werd lid van de Haagse Kunstkring, maar werd door de andere leden vierkant uitgelachen. Gedesillusioneerd vertrok hij naar Frankrijk, zinnend op wraak. Vanaf dat moment ging hij zich in zijn villa te Roquebrune-Cap-Martin toeleggen op het perfectioneren van het naschilderen van oude meesters als Frans Hals en Johannes Vermeer. Een van de hoogtepunten van Van Meegerens carrière is een schilderij met een zeer roerige geschiedenis, dat hem bijna de kop heeft gekost – en dat bedoel ik letterlijk. Dát schilderij is de reden waarom we hier vandaag bij elkaar zijn gekomen...’

Renske deed een stap opzij. Op de wand achter haar hing een nog door een rood fluwelen doek aan het zicht onttrokken werk. ‘Ik wil graag curator Chris Faassen van Museum de Fundatie – om precies te zijn van hun vestiging Kasteel Het Nijenhuis in Wijhe – uitnodigen om naar voren te komen.’

Vanuit het publiek stapte een slanke man naar voren, een vroege vijftiger, met kort zwart haar, dat aan de zijkanten van zijn hoofd echter opvallend grijs was. Met de wijsvinger van zijn rechterhand duwde hij een modieuze zwarte bril met een zwaar montuur iets omhoog.

‘Aan jou de eer, Chris...’ zei Renske met een schalkse lach.

David voelde dat de spanning in zijn lichaam zich toch nog onverwacht opbouwde, hoewel hij het werk al vaak genoeg gezien had.

Met beide handen omvatte hij zijn glas om het trillen ervan te bedwingen.

3

Fabian

‘Ik heb nog net niet de eerste steen van het Stanislascollege hier in Delft gelegd,’ begon pater Ignatius, ‘maar heel veel scheelt het niet.’

De papieren waarvan hij had gezegd dat Fabian ze niet zou krijgen, rustten op zijn schoot. Erbovenop stonden een kop en een schotel, waarop een plasje koffie lag. Elke keer dat Ignatius een slokje nam, vielen er druppeltjes donkere vloeistof op zijn broek en overhemd.

‘Het is een bijzondere geschiedenis,’ zei Fabian. ‘Van het Stanislas. Ik ben bezig met een proefschrift over de jezuiten in Delft. Daarom wilde ik je ook zo graag spreken, want uiteindelijk kun je dan ook niet om ons schooltje aan het Westplantsoen heen.’

Ignatius knikte instemmend. ‘Ah ja, nu weet ik het weer. Dáár kwam je voor... Je proefschrift... Precies, precies... Een bijzondere school... Je weet misschien dat al in 1618 twee zussen een testament hadden opgesteld, waarin zij een legaat nalieten van achtduizend guldens die moesten worden besteed aan de oprichting van een jezuitencollege. Het heeft maar liefst driehonderddertig jaar geduurd voordat dit ook echt gebeurde.’ Ignatius leek helemaal op te leven. Het lepeltje in het kopje op zijn schoot rinkelde zacht bij elke beweging die hij maakte. ‘Als je daarover nadenkt... Wat een geloof die mensen moeten hebben gehad om in die tijden van vervolging te veronderstellen dat zoiets ooit tot de mogelijkheden zou behoren.’

‘Is het Stanislas gesticht van het geld van deze twee dames?’ vroeg Fabian hoewel hij het antwoord al wist.

‘Nee, het legaat was intussen ten goede gekomen aan een jezuitencollege in Den Bosch, het bleef dus niet in Delft.’

‘Ah, oké... Maar wat een volharding inderdaad.’

‘Het waren afschuwelijke tijden natuurlijk, die zeventiende eeuw,’ ging

Ignatius verder. 'Ik moet het er tijdens onze godsdienstlessen natuurlijk ook weleens over hebben gehad.'

Ik heb nooit les van je gehad, wilde Fabian zeggen, maar hij hield zich in. Hij was weliswaar oud-leerling van het Stanislas, maar voor godsdienst had hij andere docenten gehad.

'Alles moest in het geheim... Katholieke missen mochten niet in het openbaar worden gehouden, de paus en de bisschoppen werden niet erkend. We wáren er wel en onze aanwezigheid werd gedoogd, maar we mochten er eigenlijk niet zijn. Elk jaar moesten wij jezuiten zeshonderd rijnguldens betalen in ruil voor dat gedogen.'

Ignatius nam zijn bril af en begon met de punt van zijn overhemd verwoed de glazen te poetsen. Zo zonder bril en met diepe wallen onder zijn ogen had hij iets weg van een uil. Hij keek alsof hij nog altijd verontwaardigd was over die zeshonderd rijnguldens en nog steeds hoopte dat geld op de een of andere manier terug te krijgen.

'Het dieptepunt, of een van de dieptepunten, is toch wel de Delftse donderslag geweest. In oktober 1654 ontplofte in Delft het kruithuis op de plek waar nu de Paardenmarkt is. Een hele woonwijk werd weggevaagd, en in de hele stad bleef er geen gebouw onbeschadigd.' Hij herschikte de papieren op zijn schoot.

Tot Fabians verbazing was hij er na zijn opmerking 'Maar dít krijg je niet' niet meer op teruggekomen. Juist daardoor begonnen ze een grote aantrekkingskracht op hem uit te oefenen, waardoor hij het lastig vond zijn aandacht erbij te houden.

'Mensen probeerden een antwoord te vinden op de vraag waarom dit was gebeurd,' vervolgde Ignatius. 'Dat is iets van alle tijden. In onze tijd is er veel aandacht voor complotdenkers, maar wat dat betreft is er niets nieuws onder de zon. Al vanaf het allereerste begin is de mens bij tegenslag – of bij voorspoed, maar meer bij tegenslag – geneigd om een reden te bedenken voor wat er is gebeurd. De goden zijn boos omdat we te weinig offers gebracht hebben, omdat we niet leven volgens de regels die ze ons gegeven hebben, omdat er in de hemel ruzie is ontstaan... Complotdenken zit vanaf het allervroegste begin in de mens! Het is vaak moeilijk te accepteren dat iets gebeurt zonder aanwijsbare reden. Een misoogst, de dood

van een kind, een natuurramp... Of de ontploffing van een kruithuis, een stom ongeluk natuurlijk.'

Het verbaasde Fabian dit te horen uit de mond van een jezuïetenpater die voor alles wat fout ging in de wereld toch zeker vaak uit zou komen bij 'Gods wegen zijn ondoorgrondelijk.'

'En in dit geval...' probeerde Fabian de pater terug te krijgen naar de hoofdlijn van zijn verhaal.

'In dit geval riepen de calvinistische dominees onmiddellijk dat deze ramp een straf van God was voor de aanwezigheid van de gehate jezuïeten in de stad. Ze zeiden nog net niet dat de paters het lont in het kruitvat hadden gestoken, maar het scheelde niet veel... Dat een van de paters bij de ontploffing gewond raakte, zagen ze als zijn terechte straf. Het was het begin van een onvervalste haatcampagne richting de jezuïeten... Trouwens, wist je dat ook de schilder Carel Fabritius bij die ramp omkwam? Hij was in zijn atelier aan het werk, tweeëndertig jaar oud pas.'

Fabian knikte bevestigend. 'Ik woon op de Paardenmarkt, dus ik -'

'Hij was... En dan komen we ook hierover te spreken...' Eindelijk pakte hij de papieren op en zwaaide ermee, bijna alsof hij Fabian uitdaagde. 'Fabritius had een grote belangstelling voor lichtval, perspectief en trompe-l'oeil. Daarmee was hij een van de grondleggers van de zogenoemde Delftse school, waarvan Johannes Vermeer de bekendste vertegenwoordiger is. En als je over de jezuïeten in Delft schrijft, kun je inderdaad niet om ons mooie schooltje heen, maar ook niet om deze man.' Hij hield het schutblad op.

'Johannes Vermeer en de jezuïeten in Delft,' las Fabian hardop voor. 'Ik wist niet dat er een verband was?'

'Dat is niet heel erg bekend inderdaad,' zei Ignatius. 'Maar die band was heel erg innig. En ik denk dat ik iets groots op het spoor ben.'

4

David

‘Hartelijk dank, Renske,’ zei Chris Faassen, die onmiddellijk op een natuurlijke wijze de aandacht naar zich toe trok. ‘Museum de Fundatie, Kasteel Het Nijenhuis, heeft van harte zijn medewerking verleend aan het tot stand komen van deze kleine, maar fijne tentoonstelling. En ik sluit me voor de volle honderd procent bij jouw woorden aan, Renske, en dat is dat in het geval van Han van Meegeren ten onrechte alle focus altijd heeft gelegen – en ligt – op zijn vervalsingen. Die waren spectaculair, dat moet gezegd, en ze hebben gezorgd voor meer dan een rimpeling in de vaak zo rustige vijver van de kunstgeschiedenis. Maar Van Meegeren was naast een vakkundig vervalser – ook dát deed hij overigens zeer knap, met veel oog voor detail – gewoon een heel begenadigd schilder. Behalve de vervalsingen heeft hij ook veel éigen werk gemaakt, en hoewel dat in zijn tijd dan misschien al als gedateerd gold, was het technisch heel erg goed. Vriend en vijand waren het op dát punt met elkaar eens. Als we bijvoorbeeld kijken naar *Het hertje van Van Meegeren...*’ Hij draaide zich half om en wees het publiek op een zwart-wittekening van een jong hertje. ‘Dit is zonder enige twijfel zijn beroemdste werk en is – naar schatting – vijf miljoen keer gereproduceerd. Tot ver in de jaren zestig en zeventig was er in Nederland nauwelijks een huiskamer te vinden waar deze afbeelding níét ingelijst aan de muur hing.’

Verskillende gasten, vooral de wat oudere, glimlachten. Sommige stootten elkaar even aan en knikten bevestigend.

‘Het heeft iets ironisch dat Van Meegeren deze tekening, waarmee hij al grote faam had verworven voordat hij bekend werd door zijn vervalsingen, in nog geen halfuurtje heeft gemaakt. Om wat bij te verdienen gaf hij onder meer tekenles aan dames in de hogere kringen. Op een dag was hij te gast in Paleis Het Loo in Apeldoorn, waar enkele vrouwen, die hij onderwees,

hem uitdaagden om een snelle tekening te maken van een ree die ze buiten in de paleistuin zagen lopen. Han, niet voor een kleintje vervaard, zette het dier in korte tijd op papier en dat is precies de tekening die we nu zien. Het kwam bekend te staan als *Het hertje van Van Meegeren*, ook wel *Het hertje van Juliana*. Daarom heet het ook “het hertje”, terwijl het een ree was. *Het reetje van Juliana* vond men toch wat ongepast.’

Een uitbundig gelach barstte los.

Altijd gemakkelijk scoren met die anekdote, dacht David.

‘Maar nu nadert het moment waarmee we vandaag deze tentoonstelling willen openen,’ ging Chris verder. ‘Ik verklap natuurlijk niets als ik zeg dat achter het fluweel het schilderij *Christus en de overspelige vrouw* schuilgaat. Dit zogenaamd vroege werk van Johannes Vermeer bracht Van Meegeren een fabelachtige rijkdom... U kunt alles hierover lezen in het boekje dat speciaal voor deze tentoonstelling is gemaakt.’

Chris deed een stap in de richting van de muur waar het te onthullen schilderij hing.

‘Nog één ding...’ zei Chris, en het was net alsof hij dit alleen maar deed om de spanning op te voeren. ‘In het museumgidsje zult u ook kunnen lezen over het schilderij *De Emmaüsgangers*, dat in 1937 door Boijmans Van Beuningen werd aangekocht. Kunstkenner kwamen aanvankelijk woorden tekort om hun lof op dit werk te bezingen – tótdat bekend werd dat niet Johannes Vermeer, de Sfinx van Delft, de maker ervan was, maar Han van Meegeren uit Deventer. Het doek bleek helemaal geen tweehonderdvijftig jaar oud te zijn... De verf was bij wijze van spreken nog niet eens droog! Vanaf dát moment vond iedereen het een slecht schilderij. Het was plots “drie keer niks” zoals mijn zoon het zou zeggen. Er stonden kenners op die opeens konden uitleggen waaróm het een waardeloos werk was: de verhoudingen klopten niet, de arm van een van de figuren zweefde in het luchtledige, de kleuren waren flets, de gezichten vlak en zonder enige uitdrukking, de compositie leek nergens op...’ Chris was harder gaan praten, als iemand die een bepaald onderwerp zeer na aan het hart ging. ‘En daarvóór had iedereen het nog práchtig gevonden! Lange rijen voor het museum, mensen verdrongen zich voor het schilderij, met veel “o’s” en “ah’s”, kranten en tijdschriften wijdden er speciale bijlagen aan... Daar

gebeurde feitelijk dus iets heel raars. Hetzelfde schilderij ging van de ene op de andere dag van “prachtig” naar “broddelwerk”, terwijl het enige wat was veranderd, de naam van de maker was.’

Precies. En de zogenaamde kenners stonden allemaal voor gek...

‘We hebben misschien dan een Vermeer verloren, beste mensen...’ zei Chris, die met zijn linkerhand de punt van de rode fluwelen doek beetpakte, ‘maar we hebben een Van Meegeren ontdekt!’

Hij trok het doek weg. Het schilderij werd dan eindelijk zichtbaar en een luid applaus volgde.

David merkte dat hij kippenvel had gekregen bij deze laatste woorden.

Je moest eens weten...